

«зароблене» в корупційних схемах майно, фактично буде узаконене, та повторно до кримінальної відповідальності по даному факту вона притягнута не буде.

Одержано 30.10.2017

УДК 316.36+343.5(477)

Мар'яна Сергіївна ЧИБИРЯК,

здобувач ступеня вищої освіти рівня «магістр»

навчально-наукового інституту № 3

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Наталія Володимирівна ФЕДОРОВСЬКА,

старший науковий співробітник наукової лабораторії

з проблем забезпечення публічної безпеки та порядку

навчально-наукового інституту № 3

Національної академії внутрішніх справ

ЛАТЕНТНЕ НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї ЯК СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Загальновідомо, що в сім'ї закладаються основи буття людини, її духовні, світоглядні якості, а від благополуччя родини багато в чому залежить моральний стан суспільства. Сім'я відіграє визначальну роль у психічному розвитку особистості, задовольняючи цілу низку її потреб (зокрема, прагнення підтримки, безпеки, емоційного комфорту, визнання з боку значущих людей, захищеності від посягань на особистісну автономію). Нажаль, для багатьох наших співвітчизників бажання знайти сімейний спокій залишається нездійсненною мрією, а найближчі люди стають, скоріше, джерелом небезпеки, ніж надійності, затишку та миру.

Відповідно до Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» жертвою насильства в сім'ї є член сім'ї, який постраждав від фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства з боку іншого члена сім'ї. Під поняттям «члени сім'ї» розуміються особи, які перебувають у шлюбі; проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою; їхні діти; особи, які перебувають під опікою чи піклуванням; є родичами прямої або непрямої лінії споріднення за умови спільного проживання [1].

© Чибиряк М. С., 2017

Людину особливо вражає насильницьке та образливе поводження родичів: батьків, подружжя, дітей. Насильницькі дії з боку членів власної сім'ї завдають серйознішої шкоди, ніж аналогічні вчинки сторонніх осіб, та порушують основний принцип здорової життєдіяльності родини – безпечне та комфортне існування будь-якого її члена. Особлива небезпека насильницьких дій в сім'ї зумовлена тим, що вони, як правило, мають тривалий, повторюваний характер з тенденцією до посилення їх жорстокості та частоти застосування.

Захист основних прав, свобод людини і громадянина загалом й у сімейних правовідносинах, зокрема, є одним із пріоритетних завдань держави, її правоохоронних органів, громадських правозахисних організацій та суспільства.

На нашу думку, основною причиною латентного насильства в сім'ї є те, що жертва не звертається за допомогою до правоохоронних органів чи громадських організацій. Жертви насильства в сім'ї звертаються до поліції з метою припинення насильства та коригування поведінки агресора, а не припинення стосунків (наприклад, розірвання шлюбу) із кривдником. Ще більшої уваги потребують стосунки батьків та дітей, родичів кровного споріднення, де розірвання таких зв'язків не може бути здійснено жодним державним органом [2, с. 134].

За офіційними даними Міністерства внутрішніх справ України за останні роки кількість повідомлень осіб за фактами вчинення насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми були наступними:

- за 2014 рік надійшло 117 941 звернень;
- за 2015 рік надійшло 116 548 звернень;
- за 2016 року надійшло 67 026 звернень [3, с. 28].

Статистичні дані дзвінків на Національну «гарячу» лінію з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації протягом 2015 і 2016 роках свідчать, що протягом 2016 року надійшло 38 292 дзвінка, що в 4 рази більше ніж у 2015 р. Передусім це пов'язано із запровадженням з 1 лютого 2016 р. нічної служби психологічної підтримки.

Цікавим є те, що у 2016 р. майже вдвічі збільшились дзвінки від чоловіків – 32,4 % на противагу 17,9 % у 2015 р.

Актуальні проблеми адміністративно-правового забезпечення діяльності Національної поліції. Харків, 2017

У 2016 р. в 14 разі (на 32 272 дзвінка) збільшилась кількість дзвінків щодо попередження домашнього насильства: 34 758 дзвінків у 2016 р. та 2 486 дзвінків у 2015 р.

За тематикою дзвінки щодо попередження домашнього насильства розподілились наступним чином:

35, 6 % (12 374 дзвінків) – насильство та жорстоке поводження;

24,7 % (8 585 дзвінків) – щодо психологічних проблем, як наслідку домашнього насильства;

12,1 % (4 206 дзвінків) – довідково-інформаційні запити щодо дій при домашньому насильстві;

10,9 % (3 789 дзвінків) – юридичні консультації (розірвання шлюбу, поділ майна, визначення місця проживання дитини);

6,8 % (2 363 дзвінка) – проблеми міжособистісних стосунків;

4,7 % (1 634 дзвінка) – проблеми із фізичним здоров'ям, що виникли в наслідок домашнього насильства;

4,2 % (1 460 дзвінків) – проблеми залежностей;

1% (347 дзвінків) – екстрені консультації у випадках домашнього насильства.

Кількість консультацій по кожному виду у 2016 р. суттєво збільшилась:

- майже в 10 разів щодо психологічних проблем, як наслідку домашнього насильства, проблем міжособистісних стосунків;

- в 9 разів щодо проблем із фізичним здоров'ям, що виникли в наслідок домашнього насильства, проблеми залежностей;

- майже у 8 разів екстрені консультації у випадках домашнього насильства;

- майже в 6 разів щодо насильства в родині та жорстокого поводження та довідково-інформаційні запити щодо дій при домашньому насильстві;

- у 2,5 рази юридичні консультації, пов'язаних із домашнім насильством.

Здебільшого абоненти у 2016 р. зверталися по допомогу у випадках психологічного насильства – 50 % або 6361 дзвінок від загальної кількості дзвінків, пов'язаних із домашнім насильством.

Тенденція дзвінків за видами насильства у порівнянні із 2015 р. залишилась сталою. Щодо фізичного насильства

у родині отримано 37,9 % (4821) дзвінків. Щодо економічного насильства отримано 9,6 % (1221) дзвінків. Найменше кількість дзвінків зафіксована щодо сексуального насильства – 2,5 % або 318 дзвінків [4].

На думку С. С. Костенка, який аналізував причини латентності насильницьких дій в сім'ї через мету їх застосування, мотиви насильства в сім'ї можуть бути різними, наприклад:

1. контролювати поведінку іншої особи;
2. задовольнити певні фізіологічні потреби (наприклад, статеву пристрасть);
3. спричинити біль, страждання, шкоду іншому члену сім'ї;
4. зняти емоційну напругу, яка накопичилась, наприклад, через фінансові негаразди, неприємності на роботі, можлива помста за зраду;
5. підняти свій авторитет у родині чи серед близьких людей;
6. отримати фінансове чи інше матеріальне збагачення. Побоювання втратити можливість користування певним житлом чи іншим майном, отримати частину спадщини тощо;
7. захиститись від систематичних правопорушень на сімейно-побутовому ґрунті. Жертва насильства в сім'ї, яка тривалий час перебувала під тиском насильства з бажання припинити агресію може стати нападником [5, с. 167].

Підсумовуючи, слід зазначити, що насильство в сім'ї є грубим порушенням конституційних прав людини та громадянина. Дане правопорушення відзначається значною латентністю, що зумовлено низкою причин. Нажаль, до означених факторів віднесено соціальні перетворення та військові події в нашій країні.

Список бібліографічних посилань

1. Про попередження насильства в сім'ї : закон України від 28.12.2015 № 2789-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2789-14> (дата звернення: 17.10.2017).
2. Гендер у психологічних та соціальних дослідженнях : навч. посіб. / Л. О. Шевченко, Ю. В. Кобікова та ін. Київ, 2015. 148 с.
3. Качинська М. О. Причини латентності насильства в сім'ї. *Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 33. С. 27–32.
4. Порівняльна статистика дзвінків на НГЛ (08 лют. 2017 р.) // Громадська організація «Ла Страда-Україна» :

офіц. сайт. URL: http://la-strada.org.ua/ucp_mod_news_list_show_608.html (дата звернення: 17.10.2017).

5. Косенко С. С. Насильство в сім'ї, його види та мотиви. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2015. Вип. 28. С. 164–167.

Одержано 24.10.2017

УДК 343.98(477)

Андрій Володимирович ЧУПРИНА,

курсант групи КМ-442 факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Віктор Миколайович ПЛЕТЕНЕЦЬ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ ВІДЕОСПОСТЕРЕЖЕННЯ У ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

З розвитком науки і техніки життя людини с плинном часу все більше полегшується, але поряд із появою нових технологій йдуть не лише позитивними зміни. Завжди є ризик того, що нові технології будуть використанні проти безпеки людей і тому ми вважаємо, що поряд із модернізацією та видозмінням способів вчинення злочинів, повинно йти обов'язкова розробка та впровадження нових технологій для протидії злочинності.

Одним із гострих питань розслідування злочинів є швидке реагування на вчинений злочин і затримання правопорушника по гарячих слідах, але це не завжди вдається в виду того, що дуже часто сам факт вчинення злочину виявляється значно пізніше його фактичного вчинення. І задля покращення реагування правоохоронних органів на злочини слід звернути увагу на «розумні» системи глобального відеоспостереження. Отримана з камер відео спостережень інформація часто стає доказом при розслідуванні кримінальних правопорушень. Варто приділити увагу

© Чуприна А. В., 2017